

Trochę historii

Zaczął się w latach trzydziestych ubiegłego wieku. W Siemiatyczach nie było jeszcze wiernych naszego Kościoła, ale byli w okolicznych wsiach: Wólce Zamkowej, Krupicach, Rogawce, Klukowie, Nurcu Stacji, Hornowie, Leszczce, Mielniku, Miłkowicach i być może w innych. Myśląc perspektywicznie, zarząd Zjednoczenia Kościołów Chrystusowych (taką nazwę nosił wówczas nasz Kościół), postanowił wybudować w Siemiatyczach dom modlitwy, który stanowiłby regionalne centrum. W tym celu 18.01.1934 roku Jerzy Sacewicz, Jan Bukowicz i Nikon Jakoniuk (członkowie zarządu ZKCh) kupują od Mieczysława Jadłowskiego działkę gruntu przy ulicy Drohiczyńskiej 25 (numeracja była zmieniana na 44, a potem na 52). Jak zapisano w akcie notarialnym – „w równych częściach niepodzielnie za złotych tysięcy”.

By uzyskać zgodę wojewody białostockiego, zebrano 110 podpisów wiernych i 14 marca 1934 roku wysłano podanie o zgodę na budowę, podając Andryjanki jako tymczasową siedzibę zboru. Odpowiedź wojewody była pozytywna. Dnia 15.01.1936 roku zatwierdzono projekt i wydano pozwolenie na budowę.

Natychmiast przystąpiono do budowy – systemem gospodarczym i z ofiar wiernych. W roku 1939 był już gotowy stan surowy. Niestety, wojna wstrzymała dalsze prace. Sowieci urządzili w tym budynku salę porodową, a pod koniec wojny używali go dla potrzeb wojska. Po wojnie miasto zakwaterowało w nim rodziny, traktując go jako mienie porzucone. W Rejestrze nieruchomości opuszczonych w Archiwum Państwowym w Białymstoku posiadłość opisano jako polską, zaś w aktach Okręgowego Urzędu Likwidacyjnego w Białymstoku jako opuszczoną. Obydwa wykazy jako właściciela po-

fot. archiwum P. DREWULSKI

Spotkanie braterskie w Siemiatyczach: w pierwszym rzędzie, trzeci od lewej Nikon Jakoniuk, Paweł Bajko, Andrzej Aniszczuk, Jerzy Sacewicz

dają Kościół Baptystów, co wynika zapewne z faktu, iż każdego ewangelicznie wierzącego potocznie uważano za baptystę.

W listopadzie 1946 r. Ministerstwo Administracji Publicznej wyraziło zgodę na wznowienie działalności Zjednoczenia Kościołów Chrystusowych Wyznania Ewangelicznego w Polsce jako zrzeszenia religijnego, co umożliwiło podjęcie starań o odzyskanie własności m.in. w Siemiatyczach. 25 marca 1947 Sąd Grodzki w Bielsku Podlaskim orzekł przywrócenie Zarządowi ZKCh posiadania majątku przy ul. Drohiczyńskiej. Ale to nie zakończyło postępowania sądowego. Skarb państwa zażądał zwrotu poniesionych nakładów. 6 czerwca 1947 Sąd Okręgowy w Białymstoku, po rozpatrzeniu zażalenia Prokuratury Generalnej na postanowienie Sądu Grodzkiego w Bielsku Podlaskim z dnia 25.03.1947, zatwierdził wprawdzie zaskarżone postanowienie, ale zabezpieczył pretensje skarbu państwa poprzez zakaz sprzedaży nieruchomości i odesłanie stron na drogę procesu cywilnego. Proces cywilny trwał dość długo. Aresztowania kościelnych przywódców w roku 1950 również przyczyniły się do wydłużenia postępowania sądowego.

Wyrok zapadł 20 marca 1953 roku. W jego uzasadnieniu czytamy, że skarb państwa domagał się od ZKCh kwoty 846.000 zł „tytułem zwrotu nakładów poczynionych przez okupanta niemieckiego na posesji pozwanych. Później strona powodowa rozszerzyła powództwo do kwoty 1.338.000 zł. Strona pozwana w zasadzie nie kwestionowała zasadności roszczenia, jednak przyznała je jedynie w kwocie 200.000 zł”. Ponieważ strony

fot. archiwum SiZ

Teodor Lewczuk

Stanisław Tołwiński

Mikołaj Fiedorczyk

sporu przedłożyły niefachowe, sprzeczne ze sobą pisemne opinie biegłych, sąd zażądał opinii biegłego architekta i na jej podstawie zasądził od ZKCh na rzecz skarbu państwa kwotę 15.278,07 zł, oddalając resztę powództwa.

Po latach okazało się, że powyższy wyrok wcale nie zakończył problemów formalnych. Gdy w 1988 roku, po rozwiązaniu Zjednoczonego Kościoła Ewangelicznego i utworzeniu Kościoła Zborów Chrystusowych, trzeba było zmienić nazwę, okazało się, że przy odnawianiu ewidencji gruntów w latach 1977-78 jako właściciela pomyłkowo wpisano skarb państwa. Sprostowanie tego nie było proste. Trzeba było wznowić procedurę sądową. Dopiero w roku 2007 postanowieniem sądu zbor – już jako Wspólnota Kościołów Chrystusowych – stał się znowu prawnym właścicielem swojej nieruchomości.

Powyższe perypetie formalno-prawne nie miały większego wpływu na działalność Kościoła Chrystusowego w Siemiatyczach. Prace adaptacyjne rozpoczęto tuż po przywróceniu własności nieruchomości przy ul. Drohiczyńskiej. Początkowo pracę prowadził tu Nikon Jakoniuk – prezbiter okręgowy. W sierpniu 1948 w budynku zborowym zamieszkał Teodor Lewczuk, obejmując funkcję przełożonego zboru. 29 sierpnia 1948 odbyło się nabożeństwo inauguracyjne. Oficjalne pismo w sprawie rejestracji zboru Kościoła Chrystusowego w Siemiatyczach – adresowane do Ministerstwa Administracji Publicznej, za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim – wystosowano 28.10.1949 roku. W załączonym formularzu jako przełożony zboru figuruje Teodor Lewczuk, jako zastępca przełożonego – Jakób Kobus, jako sekretarz – Jan Barwiejuk, jako skarbnik – Aleksander Ekonomiuk, jako członek Rady – Mikołaj Fiedorczyk; w rubryce ilość członków – 87 wiernych.

Siemiatycze, rok 1966

W roku 1950 Teodor Lewczuk przeprowadził się do Bielska Podlaskiego, a obowiązki przełożonego zboru przejął Andrzej Aniszczyk. W zwolnionym mieszkaniu zborowym zamieszkała rodzina Michała Weremiewicza, pełniącego funkcję sekretarza zboru, a potem (w roku 1960) Stanisława Tołwińskiego.

21 lutego 1971 zebranie członkowskie wybrało Stanisława Tołwińskiego na przełożonego zboru, Mikołaja Fiedorczyka na jego zastępcę, Andrzeja Aniszczyka na sekretarza, Aleksandra Ekonomiuka na skarbnika.

Stanisław Tołwiński zmarł 17 lutego 1978 roku, na skutek obrażeń odniesionych w wypadku samochodowym. Obowiązki przełożonego tymczasowo przejął Mikołaj Fiedorczyk – dotychczasowy zastępca.

4 czerwca 1978 roku zebranie członkowskie powołało na pastora Aleksandra Żegunię, zastępcą pozostał nadal Mikołaj Fiedorczyk. W sierpniu 1978 roku gospodarzem obiektu został Emil Hetmaniok.

Nabożeństwa na Drohiczyńskiej od początku odbywały się regularnie, nie zaniechano jednak organizowania ich również w okolicznych wsiach. Zbór szybko stał się wiodącym zbozem na Białostocczyźnie. Bardzo

dobre, jak na ówczesne czasy, warunki lokalowe sprzyjały organizowaniu tam licznych kursów, konferencji i jubileuszy.

10 maja 1953 odbył się w Siemiatyczach Nadzwyczajny Zjazd Kościoła Chrystusowego pod przewodnictwem Pawła Bajęńskiego, z udziałem m.in. Stanisława Krakiewiczza, na którym większością głosów podjęto uchwałę o przystąpieniu Kościoła Chrystusowego do Zjednoczonego Kościoła Ewangelicznego.

Uroczystość 40-lecia Kościoła Chrystusowego w Polsce też odbyła się w Siemiatyczach w dniach 28-29 maja 1961.

Siemiatycze, rok 1963

Kościół Chrystusowy w Siemiatyczach

Lata 60. to okres tzw. wędrówek ewangelizacyjnych po Białostocczyźnie. Młodzież (również z Warszawy i innych miast) odwiedzała okoliczne wsie, pomagając w ciągu dnia w pracach polowych, a wieczorami organizując nabożeństwa ewangelizacyjne. Nawet na takie akcje trzeba było uzyskiwać zgodę komunistycznych władz. I nie zawsze ją uzyskiwano. Dla zilustrowania przytoczę fragment z „Polityki państwa wobec Zjednoczonego Kościoła Ewangelicznego w Polsce (1947-1989)” autorstwa Jana Mironczuka (s.107):

Za bezzasadne władze państwowe uznały działania „grupy żniwno-misyjnej” ZKE na Białostocczyźnie:

Pragnę poinformować, że takowa grupa misyjna działała na terenie gminy w latach ubiegłych, która zamiast pomocy przysparzała sporo kłopotów w kwestii odrywania mieszkańców wsi od normalnych zajęć żniwnych. Powyższa grupa w ogóle nie włączała się do żadnych prac w rolnictwie, ograniczając się jedynie do głoszenia i rozdawania Pisma Świętego [sic!] i organizowania zbiorowisk natury sakralnej w zarejestrowanym budynku, jak i na otwartej przestrzeni [...] Biorąc powyższe pod uwagę, uważam za niecelowe wyrażanie zgody na działalność wspomnianej grupy na terenie gminy.

Pomimo ewidentnie stronnicznej niechęci naczelnika gminy do „grupy” Urząd Wojewódzki w Białymstoku podzielił jego uwagi:

w sprawie tzw. „grupy żniwno-misyjnej”, planującej swą działalność od 1-15 lipca br. [1975 – prz. red.] w Dubiczach Cerkiewnych – Urząd do Spraw Wyznań powiadamia, że wg otrzymanej informacji żniwa na tym terenie rozpoczną się dopiero po 15 lipca br. W świetle powyższego, przyjazd w/w grupy jest bezzasadny [...]

Gdy w następnym roku ZKE wyznaczył wyjazd „grupy” w okolice Bielska Podlaskiego na termin późniejszy (15-22 sierpnia), okazało się, że wg otrzymanych informacji żniwa na tym terenie do dnia 15 sierpnia zostaną zakończone. W związku z powyższym, przyjazd w/w grupy [...] w podanym terminie jest bezzasadny.

Domu Zborowy przy ul. Drohiczyńskiej 52

Oczywiste, że wydarzenia takie jak chrzest – organizowany wówczas z reguły w rzece – również wymagały odpowiedniego zgłoszenia i uzyskania zezwolenia. A każda wizyta zagranicznych gości była śledzona i wymagała wyjaśnień.

Po latach widać, że decyzja o budowaniu domu modlitwy w Siemiatyczach, gdzie jeszcze nie było wierzących, była odważna i ryzykowna, ale i słuszna. Budowanie domu modlitwy tam, gdzie nie było wierzących, z pewnością u wielu budziło sprzeciw. Byli na szczęście też i tacy, którzy budowali tam, gdzie będą ludzie. Dziś okoliczne wsie wyludniły się, a w Siemiatyczach ludzi przybywa, pomimo że wielu wyjeżdża w poszukiwaniu pracy do innych miast i za granicę (należałoby zorganizować placówkę w Brukseli!) i systematycznie wybywa młodzież po ukończeniu szkoły średniej. Budynek – niegdyś jeden z najlepszych w Kościele – dziś jest za mały, by zaspokoić potrzeby zboru. Brakuje zaplecza. Sytuację niewątpliwie poprawi tzw. Dom Katechetyczny, którego budowę rozpoczęto we wrześniu '09.

Oprócz regularnych nabożeństw w Kościele Chrystusowym w Siemiatyczach odbywa się oficjalne nauczanie religii (pozaszkolny punkt katechetyczny w ramach systemu oświaty). Zbór jest partnerem CEF (Społeczności Ewangelizacji Dzieci). Współpracuje z Bankiem Żywności, wspomagając najuboższych. Organizuje spotkania międzyzborowe, młodzieżowe, dla kobiet. Regularnie organizowane są Wakacyjne Kluby Biblijne oraz Gwiazdkowa Niespodzianka. Rokrocznie młodzież odwiedza z programem trzy miejscowości. W lipcu '09 roku zorganizowany był młodzieżowy obóz ewangelizacyjny dla 45 osób.

– Podejmujemy nowe wyzwania, wiedząc, że trud nasz nie jest daremny w Panu – reasumuje pastor Aleksander Żegunia.

NINA HURY

Zbór siemiatycki rozpoczął budowę Domu Katechetycznego na swojej posesji przy ul. Drohiczyńskiej